

ลงกิเลส

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๙๘๒. เรื่อง “หาที่ลงใจ”

หลวงพ่อบ : แล้วก็จะเมอเพื่อพกพำเพื่อมาเต็มเลย จบท้าย

ถาม : ปล. หาที่ลงใจ หนังสือธรรมะหาที่ลงใจ เมตตาดอกด้วยคะ

ตอบ : นี่คำถามเนาะ หาที่ลงใจๆ หาที่ลงใจ เราเทศน์เอง มีคนถามปัญหาามา ปัญหาเรื่องภาวณา แล้วเขาถามปัญหาามาแล้ว เขาหาทางที่จะประพฤติปฏิบัติ

เราถึงบอกว่าจะให้เขาไปหาของเขาเอง เพราะว่าถ้าปฏิบัติแล้วจะมาที่วัดเรา มันก็ต้องอยู่ในขอบเขต อยู่ในกติกานึง

สอง มันฟังครูบาอาจารย์เทศน์แล้วมันรับไม่ได้ กิเลสมันชอบยก กิเลสมันชอบยกกัน แล้วถ้ายกกันขึ้นไปแล้วมันก็เป็นผลของวิญญูะ มันก็วนอยู่ในโลกนี้แหละ

ฉะนั้น เวลาเราหาเรามันเป็นธรรมะ ธรรมะมันจะผ่าหัวกิเลส มันจะผ่าหัวคน มันเลยแบบว่า เวลาเขาถามธรรมะมา ถามธรรมะมา เราพูดเผื่อไว้ บอกว่า ไปหาที่ลงใจ ลงใจที่ไหนก็ไปที่นั่น

ถ้าลงใจที่ไหน เห็นใหม่ คนที่เป็นธรรมๆ เขาจะหาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ถ้าหาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม กิเลสมันกลัว แล้วมันยอมรับ มันหาที่มันลงใจคือเขาเป็นธรรม เขาหาสถานที่ที่ประพฤติปฏิบัติและครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมแล้ว เขาจะจำกัดวงกิเลสแล้วถ้ารู้เห็นกิเลสแล้ว เขาจะกำจัดกิเลส ถ้ามันเป็นตามข้อเท็จจริง ถึงบอกว่าจะให้ไปหาที่ลงใจ

แต่คำถาม คำถามนี้มันพรวดเพื่อมา ละเมอเพื่อพัก อย่างนี้มันต้องไปหาหมอ หาจิตแพทย์ คำถามนี้ให้ไปหาจิตแพทย์นะ ละเมอเพื่อพักอย่างนี้ไปหาจิตแพทย์

แล้วถ้ามันเป็นเรื่องของกิเลส นี่มันลงกิเลส มันลงกิเลสเพราะอะไร เพราะมันเยาะเย้ยถากถาง มันเยาะเย้ยว่า หาที่ลงใจ หาที่ลงใจ แล้วต้องตอบด้วยนะ

หาที่ลงใจ หาที่ลงใจนะ เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านจบ ๙ ประโยค เวลาท่านจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันก็สงสัยขึ้นมาว่า ถ้าเกิดกรรมะมันไม่มีอยู่จริง ชีวิตเราทั้งชีวิตจะท่วมเทให้การประพฤติปฏิบัติโดยสูญเปล่า จะต้องหาครูบาอาจารย์ที่ลงใจ หาครูบาอาจารย์ที่น่าเชื่อถือ แล้วท่านก็บอกว่าท่านได้ยินกิตติศัพท์กิตติคุณของหลวงปู่มันมาตั้งแต่เด็กๆ

คำว่า “กิตติศัพท์กิตติคุณของหลวงปู่มันตั้งแต่เด็กๆ” มันมีนักปราชญ์ราชบัณฑิตในประเทศไทย ไปตรวจสอบ ไปคุ้ยกรรมะ ไปตรวจสอบท่านไว้หมดแล้ว ฉะนั้น เวลาที่กาลเวลา มันพิสูจน์มาไง ระยะเวลาพิสูจน์มา กาลเวลาพิสูจน์คน

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มันตั้งแต่ท่านออกประพฤติปฏิบัติจนถึงท่ามกลางชีวิตของท่าน แล้วถึงบั้นปลายชีวิตของท่าน ดำเนินชีวิตอยู่ในพระพุทธศาสนา มา ๘๐ ปี ๘๐ ปีมันผ่านวิกฤติมาไง

สมัยหลวงปู่มัน มันสมัยช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ เวลามันขาดแคลนสิ่งใดขึ้นมา พระเณรอยู่กับท่านมากมายมหาศาล เวลาพระเณรอยู่กับท่านมหาศาล

หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนเอง ท่านเล่าให้ฟัง ว่าสมัยเวลาเขามีผ้ามา ท่านบอกว่าจะให้กับพระเล็กเณรน้อยมันก่อน

หลวงตาพระมหาบัวท่านเป็นคนอุปัฏฐากหลวงปู่มัน ท่านก็คัดค้านว่า แล้วหัวหน้าอย่างหลวงปู่มันจะใช้ผ้าอะไร

หลวงปู่มันบอกว่า หัวหน้าไม่สำคัญหรอก หัวหน้ามันมีคนนับถือศรัทธา เดียวมันมีมาเอง แต่ไอ้พระเล็กพระน้อยที่อยู่ข้างหลังมันไม่มี ให้มันไปก่อน

เวลาสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ นะ เวลาท่านประพฤติปฏิบัติมา เวลาทั้งชีวิตของท่านมัน ได้พิสูจน์แล้วว่า ระยะเวลาพิสูจน์มา กาลเวลาพิสูจน์คน คนที่อยู่ในร่องในรอย แล้วนักปราชญ์ ราชบัณฑิตในประเทศไทยก็ได้ไปคุยธรรมะกับท่าน ไปตรวจสอบท่าน มันเป็นที่น่าไว้วางใจใจ หลวงตาพระมหาบัวท่านถึงหาที่ลงใจของท่าน ท่านถึงไปหาหลวงปู่มัน แล้วท่านก็ประพฤติ ปฏิบัติ

หลวงปู่มันนี่ ท่านบอกว่า กลัวนี่กลัวสุดขีด แต่ก็เคารพและรักโดยสุดหัวใจ เพราะมันเป็นธรรม เวลาท่านสอน ท่านสอนถึงกิเลสของเรา กิเลสของเรา เรายังไม่รู้ตัวเลยว่ากิเลสเรามัน เกิดตอนไหน มันแสดงออกไป ไปขวางหูขวางตาท่าน ท่านก็คอยแนะนำขึ้นมาไง

ไอ้คนที่มีกิเลส กิเลสเกิดขึ้นในหัวใจ มันลามปาม มันไปกลั่นแกล้งคนอื่นโดยที่มันยังไม่ รู้ตัวนะ มันคิดว่านั้นเป็นธรรมๆ เพราะมันจะเอาชนะคะคานเขา หลวงปู่มันท่านก็สับหัวกิเลสนะ

ท่านบอก ทั้งเคารพ ทั้งกลัว กลัวนี่กลัว ยอมรับว่ากลัว แต่กลัวโดยธรรมไง คำว่า “กลัว โดยธรรม” เอาความกลัวนั้นเป็นประโยชน์ เอาความกลัวนั้นเป็นรั้วรอบขอบชิดไม่ให้กิเลสมัน แลบออกไป

ถ้าไม่มีรั้วรอบขอบชิด กิเลสมันแลบออกไปโดยตัวเองก็ไม่รู้ตัว แล้วก็ไปกลั่นแกล้งคนอื่น แล้วก็ไปทำลายคนอื่น แล้วมันไม่รู้ตัวมันเลยนะ

นี่ไง หาที่ลงใจๆ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม เป็นธรรมอย่างนั้น

แต่ถ้ามันเป็นเรื่องกิเลสมันเป็นการระราน

คำถามนี้มันระราน มันเหยยหยัน มันเป็นเรื่องไร้สาระ เรื่องไร้สาระ

ก็จะหาที่ลงใจ ก็ไปหาที่ลงสติ ไอ้มันลงกิเลส หาที่กิเลส มันลงกิเลสในใจของตน แล้ว เยาะเหยยตากถาง เหยยหยัน เหยยหยันนะว่า ใจมันเป็นอย่างนั้น ใจมันเป็นอย่างนั้น แล้วยังว่าต้อง ตอบด้วยนะ

หาที่ลงใจ มันลงใจ ลงในธรรมไง กิเลสกลัวธรรมะเท่านั้น ศีล สมาธิ ปัญญา แค่นี้มันมี รั้วรอบขอบชิดแล้ว แล้วถ้าศีลมันเป็นศีลของเรา

ไฉนมันเป็นศุนย์ มันไม่มีศีลหรือก ถ้ามีศีลมันไม่ไประรานใคร

เวลาวงกรรมฐานนะ ปาณาติปาตา เวรมณี สีกขาบทสมาธิยามิ ปาณาติปาตา ไม่ฆ่าสัตว์ แต่กรรมฐานไม่รุกรานเขา ไม่กลั่นแกล้งเขา ไม่ทำลายเขา นั้นนะปาณาติปาตา การทำลายชีวิตเขาให้ตกร่วง อทินนาทาน ไม่ลักของเขา

ธรรมะของใคร ธรรมะของครูบาอาจารย์ เราไปลักไปชิงเอามาไม่ได้หรือ เราไม่รู้ ใ้ที่เขารู้ๆ เขามีเหตุมีผลของเขา เขาได้ชำระล้างกิเลสในใจของท่าน แล้วท่านเอามาอบรมบ่มเพาะเรา เราก้ไปจำขี้ปากมา

หาที่ลงใจ ลงใจที่ไหนละ ลงใจที่เขาเป็นพื้น เขาเป็นพื้นฐานให้เราเหยียบย่ำเขาขึ้นไป

ถ้ามันหาที่ถูกต้องชอบธรรม กิเลสมันมีรั้วรอบขอบชิด มันกลัว กลัวโดยธรรมนะ กลัวโดยธรรมคือกลัวโดยได้ประโยชน์ ได้ประโยชน์จากความกลัวนั้น

ความกลัวนั้น ความกลัวนั้นทุกคนไม่ต้องการ ทุกคนเกลียด แต่มันกลัวธรรมๆ มันเป็นรั้วรอบขอบชิด

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกท่านเป็นพรานป่า แล้วท่านเคยล่าสัตว์ ฉะนั้น สัตว์ที่ท่านกลัวที่สุดก็คือเสือ

เวลาหลวงปู่มั่นท่านให้ไปอยู่กับเสือ ท่านพูดเอง ถ้าใครกลัวเสือ ท่านให้ไปอยู่กับเสือทั้งๆ ที่ท่านพูดก็พูดกับตัวท่านเองนั่นแหละ ตัวท่านเอง หลวงปู่มั่นให้เข้าไปอยู่ในป่า เพราะหลวงปู่มั่นท่านเคยผ่านป่าไหนดมา มันมีสัตว์ชนิดใดที่ท่านกลัวของท่าน ท่านแนะนำให้หลวงตาพระมหาบัวไปอยู่

หลวงตาพระมหาบัวท่านก็ไปอยู่ที่นั่น กลัวจนตัวสั่น

ถ้าเป็นทางโลกนะ กลัวจนเสียดสี กลัวจนเป็นบ้าได้ ท่านกลัวจนตัวสั่น แล้วบังเอิญพี่ชายของท่านมาเยี่ยมท่านที่บ้านฝื่อ ที่หนองฝื่อ

หลวงปู่มั่นบอกว่าอยู่ที่นั่น

พี่ชายของท่านไปเยี่ยมท่านที่ท่านอยู่ ไปเดินดูรอบๆ ที่ท่านแขวนกลดไว้ มันมีรอยเท้า
เลือดใจ แล้วพี่ชายกับน้องชาย พี่ชายก็ต้องรู้นิสัยน้องชาย

กลับไปบ้านไปแล้วให้แม่ฟัง บอกไปเยี่ยมพระน้องชาย สงสารมาก สงสาร แต่ตอนอยู่กับ
น้องชายก็ไม่แสดงปฏิกิริยา แต่เวลาไปฟ้องแม่ นิ่งร้องให้กับแม่ท่าน

แล้วหลวงตาพระมหาบัวท่านกลับไปเยี่ยมแม่ที่บ้านท่านไง แม่เล่าให้ฟัง ท่านบอกเลย
พี่ชายมันมาร้องให้ ร้องให้เลยละ ร้องให้เพราะมันกลัวแทนน้องชาย น้องชายเป็นคนกลัวที่สุด
คือเสีย หลวงปู่มันให้ท่านไปอยู่กับเสือโดยมือเปล่า

ตอนล่าสัตว์มันมีปืน มันอยู่บนห้างได้ คือมันอยู่ในสมอของมนุษย์ที่เหนือกว่าสัตว์ มัน
อยู่ในที่ที่ได้เปรียบ แล้วมีอาวุธด้วย

เวลาบวชเป็นพระ ไปป่าไปภูดงค์มันมีแต่ศีล แล้วหลวงปู่มันท่านให้ไปอยู่นั่นนะ กลัวจน
ตัวสั่น เห็นไหม

เสือมันมีเล็บ เราก็มียเล็บ เสือมันมีขน เราก็มียขน เสือมีอะไร มีหมดนะ นี่เวลาปัญญามัน
ไล่ ไต่จนมันลงหมด เห็นไหม กลัว แต่เอาความกลัวนั้นมาเป็นประโยชน์ ถ้ามันไม่มีความกลัว
ขนาดนั้น ภูมิฐานะระดับเรา ใครมันจะเหนือกว่าเราวะ นักเลงคิดเองนี่ ใ้อ้อ! มันวางแผน
ซับซ้อนเลยละ แต่เวลามันจะถอดถอน ใครจะถอดถอนให้มัน

หลวงปู่มันท่านรู้ แล้วท่านแนะนำให้ไปอยู่ที่นั่น ไปอยู่กับเสือ

ทั้งๆ ที่มันกลัวนะ ความกลัวที่เป็นธรรม กลัวเป็นธรรม คือกลัวเป็นธรรม ธรรมโอสถ
ธรรมนั้นจะทำให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติธรรม ธรรมคุ้มครองผู้ที่ประพฤติปฏิบัติธรรม แล้วสัจธรรม
อันนั้นมันจะให้คุณค่ากับดวงใจดวงนั้น

ใครคิดอย่างนี้

กลัวผีๆ ให้ไปเที่ยวป่าช้า ถ้าเจ้าภูช้า ถ้าใครซี้เกียจ ไปนอนอยู่นั่นนะ ดิงขาเลยนะ ไม่ใช่
มาหลอก ดิงสดๆ นี่เลย พระที่จะไปนอนที่นั่น จะไปปฏิบัติที่นั่นจะเนสซซิก จะไม่หลับไม่นอน

คือจะปฏิบัติบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับเจ้าที่เจ้าทางที่เขาคอยแบ่งปันบุญกุศลจากผู้ประพฤติปฏิบัตินั้น เพราะเขาก็อยากได้บุญกุศลไป

แล้วไอ้พระขี้เกียจ พระขี้ไม้ ไอ้ที่ลงกิเลส มันไปอยู่สภาพนั้นมันจะไปอยู่เฉยไปไง ฉันทันผ่านสมรภูมิมารมาแล้ว ฉันทันผ่านวิกฤติมาแล้ว มันแค่เดินเฉยไป

แต่คนที่ประพฤติปฏิบัติไปปฏิบัติบูชา บูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพื่อหัวใจที่มันเป็นธรรมใจ

หาที่ลงใจ หาที่ลงใจ หมายความว่า หาที่ลงใจที่เราลงใจ แต่ใจที่เป็นธรรมแบบหลวงตา พระมหาบัว ท่านหาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม แล้วให้ไปอยู่กับสิ่งที่กลัวที่สุด กลัวสุดขีด กลัวจนจะเสียดิได้ ท่านก็ยอมรับ ท่านก็ฟัง แล้วท่านก็ทำ เห็นไหม ผู้ที่ไปหาที่ลงใจ แล้วประพฤติปฏิบัติสิ่งนั้นที่เป็นธรรมนั้น ใจมันจะเป็นธรรม

ไอ้ผู้ที่ไปลงกิเลสไป แล้วกิเลสในหัวใจ มันรู้ได้อย่างไรว่าอาจารย์องค์ไหนเป็นธรรม มันจะหาอาจารย์ที่ออกเซาะ ที่ออกเซาะ ที่ออกเลาะ

“พระจะปฏิบัติธรรมแล้วนะ ยังขาดแคลนปัจจัย ๔ ประชาชนทุกคนช่วยกันส่งเสริม”

โทษนะ ถ้าการเสียดิเป็นทาน เราก็เห็นด้วยนะ แต่ถ้าขอทาน เราไม่เห็นด้วย ขอทานนี้เราเสียดิเสียนมาก เทียบร้องขอเขา กวนบ้านกวนเมือง อย่างกับขอทาน ไม่ใช่การปฏิบัติธรรม ไม่ใช่เสียดิทาน

ประชาชนจิตใจเขาสูงส่งกว่า เขามีเงินทองของเขา เขาเสียดิของเขาเพื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ไอ้ที่ว่าลงธรรมๆ ลงกิเลส ไปเที่ยวออกเซาะออกเลาะนะ “จะปฏิบัติธรรม ยังขาดปัจจัย ๔”

ปฏิบัติธรรมไม่ต้อง ปฏิบัติธรรมขาดแต่สติ สมาธิ ปัญญา ปฏิบัติธรรมขาดแต่หัวใจที่เป็นธรรม แล้วมาปฏิบัติธรรม ไม่ใช่ขาดวัตถุ วัตถุไม่มีอะไรเลย ไม่จำเป็น ไม่จำเป็น ขออย่างเดียว ให้เอาหัวใจมา

แต่นี้มันมาแต่ว่าง เรือนว่างใจ ไม่มีหัวใจ หัวใจไม่มีสติ ไม่มีสมาธิ ไม่มีปัญญา ไม่มีรู้ว่
บาปบุญคุณโทษ

หาที่ลงใจ ต้องตอบด้วยนะ

นี่ตอบแล้ว ตอบไอ้ที่ลึงกิเลสนั่นนะ อย่าเอากิเลสมาเหยียบหยัน ไร้สาระ

ปัจจุตัง สันทิฏฐิโก หัวใจของใครปฏิบัติ หัวใจดวงนั้นเป็นธรรม แล้วหัวใจเป็นธรรมมัน
อยู่ในห้วงอกของบุคคลคนนั้น ใครจะมาแย่งชิงไปได้ ใครจะไปเสียดสีมันได้ ใครทำอะไรไม่ได้
เจ็บไข้ได้ป่วย ฉียดยากก็ฉียดไปกล้ำเนื้อ ฉียดเข้าเส้นเลือด แต่นามธรรม สิ่งที่เป็นธรรม เอาอะไรไป
วัดมันได้

ครูบาอาจารย์ของเราต่างหากที่เป็นธรรม ท่านรู้กัน รับได้ รับได้หมดนะ คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่
๓ คู่ที่ ๔ มีจริงหรือเปล่า ถ้ามันมีจริง หลวงตาพระมหาบัวหาที่ลงใจ หาที่ลงใจคือบุคคลคนนั้น
มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ

ทั้งๆ ที่ใจเอ็งมีกิเลสเต็มตัว เห็นแก่ตัว ทิฏฐิมานะจรดฟ้า ก็ไปหาที่เขาพอใจสิ ไปหาที่เขา
ออกเซาะกับเอ็งนั่นแหละ เอ็งจิตใจออกเซาะ เอ็งก็ไปหาอาจารย์ที่ออกเซาะกับเอ็งนั่นแหละ มันก็ได้
ปฏิบัติ ไปหาที่ลงใจ หาที่ลงใจ มันยังได้มีโอกาสปฏิบัติ แต่ปฏิบัติไปแล้วจะได้ธรรมไม่ได้ธรรม
นั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ เพราะใจมันเป็นกิเลส ใจมันไม่เป็นธรรม มันไปหา มันก็ไปหาที่ออกเซาะ
ออกเลาะไป ไปหาที่สะดวกลสบายไป ไปหาที่ครูบาอาจารย์ยกยกอปอปปันไป ยกตูด ยกตูดนะ

หลวงตาพระมหาบัวท่านใจเป็นธรรม ท่านหาที่ลงใจ แล้วลงใจในหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่น
ที่เป็นธรรม ให้ไปอยู่กับเสือ พระให้ไปอยู่กับผี ไปอยู่ที่เผาศพ ไปอยู่ที่ป่าช้า ไปอยู่ในถ้ำ แล้วได้
ธรรมนะ ไม่เคยออกเซาะออกเลาะโลก

ไอ้ที่ว่าผ้าขาดแคลนๆ ท่านก็ไม่เคยออกเซาะใครเลย มันมีแต่โยม โยมที่จิตใจเป็นธรรม
ซื้อจากตลาดมืด แล้วจ้างคนให้ขนส่งไปถึงหนองผือ ไปถวายหลวงปู่มั่น

ไม่เคยออกเซาะ ไม่ออกเลาะ ไม่ไปตามกิเลส ไม่กวนบ้านกวนเมือง ไม่กวนกระเป่า
ประชาชน

ประชาชนเขาเดือดร้อน เขาปากกัดตีนถีบ เขาหามาเพื่อดำรงชีวิตของเขา ในกระเป๋าของเขาไม่สำคัญ มันสำคัญที่ใจเขาต่างหาก นี่ถ้าใจเขาเป็นธรรมใจ

ถามมาใจ หาที่ลงใจ แล้วตอบด้วยนะ

ตอบแล้ว แล้วคนถามนะ ไปหาหมोजิตแพทย์ ไปกินยาซะ ถ้ามันเป็นเรื่องโรคจิต โรคจิต ซัดๆ

ถ้าเป็นธรรมนะ มันเป็นเรื่องไร้สาระ ถ้าเป็นเรื่องสาระนะ มันจะเป็นประโยชน์กับผู้ฟัง จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๘๓. เรื่อง “เพื่อนสอบถามเจ้าค่ะ”

๑. ผิดสติต้องทำอะไร

๒. พุทโธทำอะไรเพื่ออะไร

๓. นั่งสมาธิส่งผลอย่างไรเจ้าค่ะ

แต่ลูกปฏิบัติพุทโธเจ้าค่ะ

ตอบ : ถ้าลูกปฏิบัติพุทโธ ลูกก็ปฏิบัติไป ก็เป็นสมบัติของลูก เพื่อนของเราก็เป็นสมบัติของเขา มันเรื่องไร้สาระ เรื่องของโยมผู้ถามทำให้มันได้

ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

ไ้เรื่องเพื่อนๆ มันเรื่องไร้สาระ เกียงกันไม่มีวันจบวันสิ้นหรือ แล้วไปเถียงกับเขาทำไม เขาเก่งก็ให้เขาถามของเขาไป

ไ้เรา หนึ่ง ไม่มีใครมากวนกระเป๋า ไม่มีใครมาหลอก ไม่เชื่อมงคลตื่นข่าว ไม่เชื่อสายมูๆ ที่วิ่งแผ่นกระโดด

สายมูๆ ทั้งหลาย เขาก็เป็นลูกศิษย์ลูกหาของพระพุทโธเจ้า พระเวสสุวรรณ พระอะไร เป็นคนเฝ้าศาลทั้งนั้นนะ มันเป็นเรื่องปลายเหตุ เป็นเรื่องจิตวิญญาณ เรื่องไสยศาสตร์

ถ้าเรื่องเป็นธรรมดา เห็นไหม

“๑. ฝึกสติต้องทำอะไร”

ก็ระลึก รู้ ก็มีสติกับทุกๆ เรื่อง

ประเพณีวัฒนธรรม ทำบุญทำกุศลเขาต้องมีสติทั้งนั้น ขั้บรถขับราาก็ต้องมีสติทั้งนั้น สติ
อย่างนี้เขาเรียกว่าสติแบบมนุษยใจ

แต่เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สติมันต้องเข้มข้นขึ้นมาไง เพราะสติมันต้องเท่าทัน
อารมณ์ เท่าทันความคิดของตนไง แล้วเท่าทันความคิดของตน สติถ้าฝึกมาแล้วมันมีประโยชน์
มาก

ทำหน้าที่การงานสิ่งใด จะประพฤติปฏิบัติขั้นตอนใดขาดสติ สักแต่ว่า เห็นไหม ใ้มนู่นก็
สักแต่ว่าๆ สักแต่ว่านี้ทำสูญเปล่า ถ้ามีสติแล้วถึงจะเป็นสัมมาทิฐิถูกต้องชอบธรรม ต้องมีสติๆ

ทำสติต้องทำอะไร

ก็ตั้งสติก็จบ

“๒. พุทโธๆ เพื่ออะไร”

ก็พุทโธเพื่อจะหาตัวจริงใจ พุทโธนี่เป็นคำบริกรรมไง บริกรรมว่าพุทโธๆ ถึงพุทโธแล้วมัน
บริกรรมไม่ได้ไง นั่นคือพุทโธใจ พุทโธๆ ในสัจจะความเป็นจริงของเราไง ใ้มนั้นพุทโธของ
พระพุทโธเจ้า ชื่อของพระพุทโธเจ้า เป็นของพระพุทโธเจ้า เราปฏิบัติจะเป็นของเรา ของผู้ที่ปฏิบัติ
นั่นไง พุทโธเพื่อเราใจ

“๓. นั่งสมาธิส่งผลอย่างไรเจ้าคะ”

ส่งให้คนเหนือกว่าสัตว์ ส่งให้คนเป็นคน ไม่ใช่เป็นสัตว์เดรัจฉาน ทำสมาธิก็เพื่อสติเพื่อ
ปัญญาของตน

จบ จบแล้ว เพราะมันไม่ใช่เรื่องของโยม ถ้ามทนเพื่อน วันหลังอย่าถามมานะ เสียเวลา
จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๘๔. เรื่อง “เดินจงกรม”

ขณะเดินจงกรมบริกรรมพุทโธ มีช่วงหนึ่งสลบไปดูที่ใจ ก็รู้สึกว่ามีอาการไม่ได้รู้สึกสบายๆ เหมือนจะหนักๆ นิดหน่อย แต่ก็ดูไปเฉยๆ และพิจารณาว่า เต็มวันก็เปลี่ยนไป ไม่ว่าจะความรู้สึกอะไรจะเกิดขึ้นก็ไม่ต้องไปยึดความรู้สึกนั้น ที่ผ่านมาพอสุขหรือทุกข์ เต็มวันก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ไม่มีสิ่งใดคงที่เลย ไม่ควรยึดทั้งสุขและทุกข์ และตอนนั้นก็เห็นใจที่ไม่ยึดทุกข์นั้นเป็นกลางๆ แต่ก็เดินต่อไปเรื่อยๆ จนมีธรรมะขึ้นมาว่า “สิ่งใดๆ ในโลกนี้ล้วนเป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา”

แล้วก็เดินจนถึงสุดปลายทางเดินจงกรมพอดี จังหวะที่หยุดเดินมันสะเทือนในใจแบบเดินต่อไปไม่ได้ น้ำตาไหลเยอะมากๆ แล้วก็พิจารณาวนไปวนมาแบบนั้นก็น้ำตาไหลเรื่อยๆ สะเทือนใจมากจนอธิบายไม่ถูกค่ะ แต่ก็เข้าใจเข้าไปข้างในใจ ซาบซึ้งและสะเทือนใจมากๆ

กราบหลวงพ่อบรรณาคด้วยค่ะ กราบขอบพระคุณ

ตอบ : เห็นไหม นี่ปฏิบัติ ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

ถ้าปฏิบัติธรรม จะไปหาที่ลงใจที่ไหนก็ไปหา เอาแต่กิเลสในใจของตนมาน้อยขนาดไหน

ไต่ถามหาเพื่อน ถามให้เพื่อน ไต่เพื่อนก็มาคุยกันทุกวัน แล้วก็ต้องเขียนไปถามหลวงพ่อบอยู่ทุกวัน

ข้อ ๒๙๘๔. เดินจงกรม

เดินจงกรม เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เดินจงกรมของเราไป เขาเดินจงกรมจนจิตมันเริ่มสงบระงับ พอจิตมันเริ่มสงบระงับ มันเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ พอมีสติ เห็นไหม

ว่าสติฝึกมาเพื่ออะไร สติทำอย่างไร

พอมีสติ มันเท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของตน มันเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เราเห็น

แต่เดิมเวลาความคิดมันสวดยอารมณ์ อารมณ์เป็นเรา เราเป็นอารมณ์ ความคิดเป็นเรา เราเป็นความคิด เรามีความทุกข์ เรามีความยาก เรามีความทุกข์ความยากบีบคั้นใจเต็มที่ ไม่รู้ตัว

เดินจงกรม เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ผีกัด ผีกัดสติ

นั่งสมาธิแล้วจะได้อะไร เดินจงกรมได้อะไร

มันก็ผีกัดของมันไปเรื่อย ผีกัดนี้วิฤทธิภาวะของจิตมันก็สูงขึ้นเรื่อยๆ ถ้าผีกัดดีขึ้นไป เดินจงกรมคราวนี้ได้ระดับหนึ่ง เดินจงกรมครั้งต่อไปสติมันดีขึ้น สมาธิมันดีขึ้น เดินจงกรมต่อเนื่องไปๆ วิฤทธิภาวะมันสูงขึ้นๆ

เดินจงกรมไป เดินจงกรมไปจนมันเดินไม่ได้ เดินไปถึงปลายทางจงกรม มันมีธรรมผุดขึ้นมาใจ “สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา”

เราจะถามว่า คำถามนี้โยมไม่เคยได้ยินหรือ คำถามนี้พระพุทธเจ้าเทศน์มา ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้วแหละ คำถามนี้หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเทศน์ว่าการอยู่ตลอด ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา”

ธรรมะอย่างนี้มันมีมา ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้วละ เราฟังกันจนชินหูฟังทุกวัน ท่องบ่นทุกวัน แต่มันไม่สะเทือนใจใจ

แต่เวลาเราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา จิตใจของเราวิฤทธิภาวะมันพัฒนาขึ้น

จากสอนเด็กๆ พุดกับเด็กๆ เด็กมันไม่ฟัง เด็กมันฉุนเฉียวด้วย แต่พอเด็กมันโตขึ้นมาเด็กมันต้องทำอย่างที่เราสอนนั่นแหละ ใจที่มันฉุนเฉียวๆ มันวางของมันไปเอง เพราะความฉุนเฉียวๆ นั้นมันเป็นความเอาแต่ใจ แต่เวลามันโตขึ้นมา โตขึ้นมามันมีวิฤทธิภาวะของมัน มันมีเหตุมีผลของมัน เวลาเราโตขึ้นมาๆ เราทำหน้าที่การงานของเรา เราจะบริหารจัดการองค์กรของเรา เราต้องมีวิฤทธิภาวะ เราต้องมีปัญญาของเรา เราถึงจะบริหารองค์กรนั้นได้

ภาวนาๆ ฝึกหัดภาวนาเริ่มต้น เดินจงกรมๆ ก็เหมือนไปฝึกงานๆ มันก็ฝึกหัด มันจะได้
 มากได้น้อยขนาดไหนมันก็อยู่ที่ผลงานนั้น เวลาทำไปๆ มันซักก็มีความชำนาญของมัน มันดีของ
 มันขึ้น

ดีขึ้นที่ไหน

ดีขึ้นที่วุฒิกภาวะของใจ วุฒิกภาวะมันสูงขึ้นๆ สูงขึ้นจากการฝึกหัด จากการอบรมปมเพาะ
 อบรมปมเพาะมากน้อยขนาดไหน ทำแล้วมันก็ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันตั้งนั้นนะ แต่มัน
 พัฒนาขึ้น

เหมือนกับการออกกำลังกาย ออกกำลังกาย ไปวิ่งทุกวันๆ ให้มันถูกต้องชอบธรรมนะ
 ไม่ใช่วิ่งไปทะเลาะเบาะแว้งกับชาวบ้านเขา ไม่ใช่ วิ่งไปออกกำลังกาย ออกกำลังกายเพื่อ
 สุขภาพกายของเรา

ฝึกหัดภาวนา ฝึกหัดภาวนาถ้ามันชำนาญของมันขึ้น มันดีของมันขึ้นใจ เวลาจิตใจมัน
 สมดุลพอดี เห็นใหม่ เพราะผู้ถาม คำถามมันพ้องเอง

เดินจงกรมไป เดินจงกรมไป มันมีความสุขมีทุกข์ มันเปลี่ยนแปลงของมันไปตลอดเวลา

นี่วุฒิกภาวะมันเห็นใจ มันเห็นว่ามันเป็นทุกข์ เดียวมันก็มีความสุข มีความสุขหรือความ
 ทุกข์มันก็เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เราไม่ยึดติดกับมันใจ

แต่เดิมถ้าความสุขมากก็ผลัดมัน ผลัดมัน เวลาความสุขมา วิ่งไปกอดมันๆ ไม่ได้อะไร
 เลย มันวิ่งหนีหมด มันไม่สนใจเราหรอก

แต่เราเดินจงกรมๆ เพราะอะไร เพราะเราไม่วิ่งไปหามัน แต่เราฝึกจิตใจของเราให้มันมี
 วุฒิกภาวะขึ้นมาใจ ให้มันฉลาดขึ้นมาใจ

เวลามันฉลาดขึ้นมา พอเดินถึงปลายทางจงกรม มันมีธรรมเกิดขึ้น “สิ่งใดๆ ในโลกนี้
 ล้วนเป็นอนิจจัง สิ่งใดที่เป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา”

เวลามันสะเทือนใจนะ น้ำตาไหลพราก น้ำตาไหลพราก เดินจงกรมไปพิจารณาไป
 น้ำตาไหลพราก นี่ธรรมมันเกิด เวลาธรรมเกิดมันสะเทือนหัวใจเลย

หลวงปู่มั่นท่านบอกว่าอยู่ในป่าในเขา สมเด็จพระสังฆราชถามว่า “ท่านมั่น ท่านมั่นท่านไปอยู่ในป่าในเขา ท่านไปค้นคว้าศึกษามาจากไหน เราเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิต เราเป็นคนบริหารจัดการการศึกษา เราอยู่กับกองตำรับตำรา เวลาเราพั้งเราเปลอ เราจำไม่ได้ เรายังต้องไปเปิดตำราเลย เวลาท่านอยู่ในป่าในเขาท่านไปศึกษาเอาที่ไหน มีครูบาอาจารย์ที่ไหนอบรมป่มเพาะสอนท่าน”

หลวงปู่มั่นบอกว่า “ข้าพเจ้าฟังธรรมทั้งวันทั้งคืนเลย ธรรมมันเกิดบนหัวใจ ธรรมมันมาอบรมป่มเพาะ ธรรมมาสอนตลอดเวลาเลย”

เห็นไหม เดินจงกรม “สิ่งใดสิ่งหนึ่งในโลกนี้ล้วนเป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา”

เอ็งไม่เคยได้ยินหรือ ฟังทุกวัน พระเทศน์ตลอด แต่มันไม่ใช่ของเรา

เวลามันเกิดขึ้นกับใจของตนนะ น้ำตาไหลพราก มันสะเทือนใจ ฟังธรรมไป ธรรมะมาสอนในใจเลยนะ เวลาธรรมอบรมป่มเพาะเรามันสะเทือนหัวใจ นี่ขนาดแค่ธรรมมันเกิดนะ เวลาสมาธิเกิด ปัญญาเกิด มันมหัศจรรย์กว่านี้

เวลาธรรมมันเกิด มันเกิดอย่างนี้ นี่เขาเรียกธรรมเกิด ไม่ใช่อริยสัจ

อริยสัจต้องจิตสงบ เป็นสมาธิที่มันคงแล้วน้อมไปเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง แล้วฝึกหัดด้วยภาวนามยปัญญา มันจะสำคัญกว่าน้ำตาไหลอย่างนี้ มันสะเทือนหัวใจ มันสะเทือนกิเลส มันสะเทือนวุฒิมิภาวะ สะเทือนภพนี้ มันสะเทือน สะเทือนเลยละ

หาที่ลงใจ ลงใจหรือลงกิเลส

ถ้ามันเป็นจริงไป ถ้ามันเป็นจริง เวลาธรรมมันเกิด เกิดอย่างนี้ นี่ปัจเจกตั้ง สันติปฏิริโก รู้จำเพาะตน ผู้ถามรู้เต็มหัวใจ แล้วผู้ถามก็มหัศจรรย์ด้วย โอ้โฮ! มันเป็นไปได้ขนาดนี้เชียวหรือ มันเป็นไปได้ขนาดนี้เชียวหรือ

เป็นไปได้ขนาดนี้แล้วจะยิ่งกว่านี้ แล้วจะดีกว่านี้ แล้วจะพัฒนามากกว่านี้ เป็น การเห็น
 สมณะเป็นมงคลชีวิต สมณะมี ๔ ประเภท ประเภทที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่
 ๔ จิตนี้เป็นได้ ๘ บุคคล

ขนาดผู้ที่พิจารณาอย่างนี้มันแค่ปุถุชน กัลยาณชน ปุถุชนคนหนา อารมณ์เป็นเรา เรา
 เป็นอารมณ์ ทุกอย่างเป็นเรา เราเป็นเขาไปหมดเลย รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็น
 พวงดอกไม้แห่งมาร

สิ่งใดสิ่งหนึ่งในโลกนี้เป็นอนิจจังทั้งหมด รูป รส กลิ่น เสียงทั้งหมดมันเป็นอนิจจัง มัน
 เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร แล้วใจของเรากับรูป รส กลิ่น เสียงอย่างนี้มันเป็นเนื้อ
 เดียวกัน มันไปด้วยกัน มันเป็นสสารเดียวกัน มันเป็นเคมีเดียวกัน เวลาพิจารณาไปๆ มันเกิดขึ้น
 ตั้งอยู่ ดับไป เวลามันรู้แจ้งเห็นจริง นี่กัลยาณชน ยังไม่ใช่บุคคลคู่ที่ ๑ เลย ยังไม่ใช่เป็นสมณะที่
 ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ มรรค ๔ ผล ๔ มันจะมหัศจรรย์มากกว่านี้ไง นี่ถ้าปฏิบัติตามความเป็นจริง

คำถาม ผู้ที่เป็นพาลชน เป็นกิลส ธรรมะหาที่ลงใจ

ผู้ที่เป็นปุถุชน ห่วงแต่โลก แยกแต่โลก เพื่อนฝูงเยอะ สังคมมาก

ปฏิบัติคนเดียว ผู้ที่ปฏิบัติจริง เห็นไหม เคนจงกรมคนเดียว เวลามันรู้จริงขึ้นมา น้ำตา
 ไหลพราก น้ำตาไหลพราก

หัดทำ ผีหัดทำ นี่เป็นธรรม

หาที่ลงใจ หาที่ครูบาอาจารย์เป็นธรรม ไม่ใช่ยกยอปอปั้น ล้วงกระเป๋า โกงชีวิต ชีวิตทั้ง
 ชีวิตสูญเปล่าโดยการไปอบรมปมเพาะเชิดชูอยู่อย่างนั้น

เอาจริงเอาจังของเรา ปัจจัยตัดตั้ง สันติปฏิญญา กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใคร ไม่ให้เชื่อแม่แต่
 อาจารย์ของตน ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น

อยู่กับครูบาอาจารย์ที่มีศรัทธาความเชื่อ สิ่งนั้นนะเป็นที่พึ่งที่อาศัย เพราะมนุษย์เป็น
 สัตว์สังคม อาศัยสังคมนั้นเป็นที่อยู่ที่อาศัย อาศัยสังคมนั้นเป็นผู้ที่ปฏิบัติ แล้วเราปฏิบัติเป็นจริง
 เป็นจึงขึ้นมาในใจของเราหรือไม่

ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก สันทิฏฐิโก รู้เองโดยชอบ โดย
สมบูรณ์แบบในหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินั้น เอวัง